

Vektor-Skalár függvény (térgörbe)

$$\mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}^3$$

$$\mathbf{r} = \mathbf{r}(t) = x(t)\mathbf{i} + y(t)\mathbf{j} + z(t)\mathbf{k}$$

ív hossz: $s = \int_{t_1}^{t_2} |\dot{\mathbf{r}}(t)| dt = \int_{t_1}^{t_2} \sqrt{[\dot{x}(t)]^2 + [\dot{y}(t)]^2 + [\dot{z}(t)]^2} dt \quad t \in [t_1; t_2]$

érintővektor:	$\mathbf{t} = \mathbf{r}' = \frac{\dot{\mathbf{r}}}{ \dot{\mathbf{r}} }$	$= \mathbf{n} \times \mathbf{b}$	$\left. \begin{array}{l} \left\{ \begin{array}{ll} \mathbf{t}, \mathbf{n} & \text{simulósík} \\ \mathbf{t}, \mathbf{b} & \text{rektifikálósík} \\ \mathbf{b}, \mathbf{n} & \text{normálsík} \end{array} \right\}$
(fő)normális vektor:	$\mathbf{n} = \frac{\mathbf{r}''}{ \mathbf{r}'' } = \frac{\dot{\mathbf{r}} \times \ddot{\mathbf{r}}}{ \dot{\mathbf{r}} \times \ddot{\mathbf{r}} } \times \frac{\dot{\mathbf{r}}}{ \dot{\mathbf{r}} }$	$= \mathbf{b} \times \mathbf{t}$	
binormális vektor:	$\mathbf{b} = \frac{\dot{\mathbf{r}} \times \ddot{\mathbf{r}}}{ \dot{\mathbf{r}} \times \ddot{\mathbf{r}} }$	$= \mathbf{t} \times \mathbf{n}$	

kísérő triéder: $\mathbf{t}, \mathbf{n}, \mathbf{b}$ jobbrendszert alkotó egységvektorok

Görbület: $\varkappa = |\mathbf{t}'| = |\mathbf{r}''| = \frac{|\dot{\mathbf{r}} \times \ddot{\mathbf{r}}|}{|\dot{\mathbf{r}}|^3} = \frac{1}{\rho}$ az érintő irányváltozásának sebessége

Csavarodás (torzió): $\tau = \mathbf{b}\mathbf{b}'\mathbf{t} = \frac{\dot{\mathbf{r}} \cdot \ddot{\mathbf{r}} \cdot \dddot{\mathbf{r}}}{|\dot{\mathbf{r}} \times \ddot{\mathbf{r}}|^2}$ a simulósík irányváltozásának sebessége

DARBOUX-vektor: $\mathbf{d} = \tau\mathbf{t} + \varkappa\mathbf{b}$

FRENET képletek: $\left\{ \begin{array}{l} \mathbf{t}' = \varkappa\mathbf{n} \\ \mathbf{n}' = -\varkappa\mathbf{t} + \tau\mathbf{b} \\ \mathbf{b}' = -\tau\mathbf{n} \end{array} \right\}$ illetve: $\left\{ \begin{array}{l} \mathbf{t}' = \mathbf{d} \times \mathbf{t} \\ \mathbf{n}' = \mathbf{d} \times \mathbf{n} \\ \mathbf{b}' = \mathbf{d} \times \mathbf{b} \end{array} \right\}$

Görbület és torzió metrikus meghatározása

$$\varkappa = 4 \cdot \lim_{P_i \rightarrow P} \frac{T(P_1 P_2 P_3)}{P_1 P_2 \cdot P_2 P_3 \cdot P_3 P_1} \quad (\leftarrow abc = 4rT) \quad (K.Menger)$$

$$\tau = \frac{9}{4} \cdot \lim_{P_i \rightarrow P} \frac{V(P_1 P_2 P_3 P_4)}{\sqrt{T(P_1 P_2 P_3) \cdot T(P_2 P_3 P_4) \cdot T(P_3 P_4 P_1) \cdot T(P_1 P_2 P_4)}} \quad (G.D.Darboux - Egerváry J.)$$

(P_1, P_2, P_3, P_4) a görbe pontjai, melyekre: $\lim P_i = P \quad i = 1; 2; 3; 4)$

Csavarvonal

$$\mathbf{r}(t) = R \cos t \mathbf{i} + R \sin t \mathbf{j} + at \mathbf{k} \quad (a \text{ csavarvonal tengelye a } z \text{ tengely.})$$

$$\mathbf{r} = \begin{bmatrix} R \cos t \\ R \sin t \\ at \end{bmatrix} \quad \dot{\mathbf{r}} = \begin{bmatrix} -R \sin t \\ R \cos t \\ a \end{bmatrix} \quad \ddot{\mathbf{r}} = \begin{bmatrix} -R \cos t \\ -R \sin t \\ 0 \end{bmatrix} \quad \dddot{\mathbf{r}} = \begin{bmatrix} R \sin t \\ -R \cos t \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$\dot{\mathbf{r}} \times \ddot{\mathbf{r}} = \begin{bmatrix} aR \sin t \\ -aR \cos t \\ R^2 \end{bmatrix} \quad (\dot{\mathbf{r}} \times \ddot{\mathbf{r}}) \times \dot{\mathbf{r}} = -R(R^2 + a^2) \begin{bmatrix} \cos t \\ \sin t \\ 0 \end{bmatrix} \quad \dot{\mathbf{r}} \ddot{\mathbf{r}} \ddot{\mathbf{r}} = aR$$

$$|\dot{\mathbf{r}}| = \sqrt{R^2 + a^2} \quad |\dot{\mathbf{r}} \times \ddot{\mathbf{r}}| = R \sqrt{R^2 + a^2}$$

$$\text{érintő egységvektor} \quad \mathbf{t} = \frac{|\dot{\mathbf{r}}|}{|\dot{\mathbf{r}}|} = \frac{1}{\sqrt{R^2 + a^2}} \begin{bmatrix} -R \sin t \\ R \cos t \\ a \end{bmatrix}$$

$$\text{(fő)normális egységvektor} \quad \mathbf{n} = \frac{(\dot{\mathbf{r}} \times \ddot{\mathbf{r}}) \times \dot{\mathbf{r}}}{|\dot{\mathbf{r}} \times \ddot{\mathbf{r}}| |\dot{\mathbf{r}}|} = \begin{bmatrix} -\cos t \\ -\sin t \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$\text{binormális egységvektor} \quad \mathbf{b} = \frac{\dot{\mathbf{r}} \times \ddot{\mathbf{r}}}{|\dot{\mathbf{r}} \times \ddot{\mathbf{r}}| |\dot{\mathbf{r}}|} = \frac{1}{\sqrt{R^2 + a^2}} \begin{bmatrix} a \sin t \\ -a \cos t \\ R \end{bmatrix}$$

Görcbület:

$$\varkappa = \frac{R}{R^2 + a^2}$$

Csavarodás, torzió:

$$\tau = \frac{a}{R^2 + a^2}$$

DARBOUX-vektor:

$$\mathbf{d} = \tau \mathbf{t} + \varkappa \mathbf{b} = \frac{1}{\sqrt{R^2 + a^2}} \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}$$

Ha adott a görcbület ($\varkappa$) és a csavarodás (τ):

$$R = \frac{\varkappa}{\varkappa^2 + \tau^2} \quad a = \frac{\tau}{\varkappa^2 + \tau^2}$$

$$\mathbf{t} = \frac{1}{\sqrt{\varkappa^2 + \tau^2}} \begin{bmatrix} -\varkappa \sin t \\ \varkappa \cos t \\ \tau \end{bmatrix}$$

$$\mathbf{n} = \begin{bmatrix} -\cos t \\ -\sin t \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$\mathbf{b} = \frac{1}{\sqrt{\varkappa^2 + \tau^2}} \begin{bmatrix} -\tau \sin t \\ -\tau \cos t \\ \varkappa \end{bmatrix}$$

---

matek.x3.hu

matek@x3.hu